

Marienkirche i Lübeck - katastrof och försoning

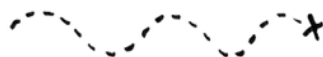
Lübeck är en trevlig stad i norra Tyskland på drygt 200 000 invånare, som många svenskar besöker på sin färd söderut eller norrut i Europa. Särskilt stadens julmarknad är känd för en internationell publik. Det är en gammal stad, som hade sin storhetstid på medeltiden. Det är också den medeltida arkitekturen som är dragplåster för flertalet turister. Andra är nyfikna på stadens store son inom litteraturen - Thomas Mann. Familjen Manns gamla hem är numera museum, vilket är väl värt ett besök.

Det är dock kyrkor, stadsportar och det stora rådhuskomplexet från medeltiden som är huvudnumren. Det är nordeuropeisk tegelarkitektur när den är som bäst. Bland de många kyrkorna är Marienkirche störst och vackrast. Placeringen är central intill torget. Utanför sitter djävulen på vakt i form av en nutida bronsskulptur. Sägner berättar att djävulen lurades att hjälpa till med bygget i tron att det var ett vårdshus som skulle uppföras. När sveket upptäcktes blev djävulen arg och skulle slå sönder kyrkan med den sten han sitter på. Borgarna i Lübeck fick stopp på honom genom att än en gång utlova det där vårdshuset. En lättövertygad djävul, får man säga.

Kyrkans dimensioner är imponerande. Mittskeppet är 40 m högt och de båda tornen mäter 125 m. Marienkirche är därmed Tysklands tredje största kyrka och världens största tegelkyrka. Det är den baltiska tegelgotikens moderkyrka, som inspirerat ett sjuttioalvåra byggen i Östersjöområdet, bland andra **Malmö** S:t Petri.

Inne i kyrkan är det svalt, trots höga utetemperaturer. Det tar lång tid att värma upp en medeltidskatedral. När den väl värmts upp stannar värmen kvar ett bra tag. Dessa långsamma förändringar känns pålitliga i en alltför flyktig och lättrollig värld. Det tog också lång tid att bygga kyrkan, ungefär hundra år. Arbetet pågick från mitten av 1200-talet till mitten av 1300-talet. Men det tog inte många minuter att förstöra henne. Natten till Palmsöndagen 28-29 mars 1942 attackerades Lübeck i en brittisk bombråd som uttraderade en femtedel av den gamla innerstaden. Den brand som uppstod i kyrkan förstörde den så kallade "Totentanzorgel" (Dödsdanzorgeln) ursprungligen skapad av Bernt Notke, och som både Buxtehude och Bach hade spelat på.

Kyrktornets enorma klockor störtade i marken, och där ligger ett par av dem fortfarande. På golvet i kyrkans Schinkelkapell ligger den 2000 kg tunga Söndagsklockan från 1508, och den 7000 kg tunga Pulslockan från 1688, spruckna och sönderslagna. Det är kyrkans mest rörande och uppfordrande monument. Det driver effektivt fram tårar och väcker en helig vrede hos många betraktare, en vrede över mänsklig förstörelselusta i alla tider.

På väggen vid sidan om de spruckna klockorna, finns ett enkelt kors konstruerat av tre långa spikar. Det är ett exemplar av det så kallade *Försoningskors*et från *Coventry*. Marienkirche ingår idag i det nätverk av kyrkor runt om i Europa, som förenas av att de alla led svårt under andra världskrigets förstörelse - *The community of the cross of nails*. Medlemskyrkorna har alla ett Coventry-kors. Bland de mer kända återfinns Kaiser-Wilhelm-Gedächtniskirche i centrala **Berlin** och Frauenkirche i **Dresden**. Det första kors

smiddes samman i den raserade katedralen i Coventry 1940, en kyrka som förstördes av tyska bomber. Under radioutsändning från den förstörda kyrkan på juldagen 1940, deklarerade kyrkoherden i Coventry, Dick Howard, att han efter kriget skulle uppsöka och samarbeta med de forna fienderna, i syfte att skapa en bättre värld: "to build a kinder, more Christ-like world."

Allt sedan andra världskriget läser man varje fredag i Marienkirche och andra kyrkor i nätverket en litanian om förlåtelse och försoning. Den utgår från de sju dödssynderna och lästes första gången i den raserade katedralen i Coventry.

Försoningslitanian från Coventry

All have sinned and fallen short of the glory of God.

The hatred which divides nation from nation, race from race, class from class - FATHER FORGIVE.

The covetous desires of people and nations to possess what is not their own, FATHER FORGIVE.

The greed which exploits the work of human hands and lays waste the earth, FATHER FORGIVE.

Our envy of welfare and happiness of others, FATHER FORGIVE.

Our indifference to the plight of imprisoned, the homeless, the refugee, FATHER FORGIVE.

The lust which dishonours the bodies of men, women and children, FATHER FORGIVE.

The pride which leads us to trust in ourselves and not in God, FATHER FORGIVE.

Be kind to one another, tender hearted, forgiving one another, as God in Christ forgave you.

